

Title: The Victim

A play in three acts

Author: Kaarle Halme

Release date: December 22, 2025 [eBook #77536]

Language: Finnish

Original publication: Hämeenlinna: Arvi A. Karisto Oy, 1920

Credits: Tapio Riikonen

START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK VICTIM ***

language: Finnish

VICTIM

A play in three acts

Book.

KAARLE HALME

"Seuradrama" 166.

in Hämeenlinna, Arvi A. Karisto Osakeyhtiö, 927.

PEOPLE:

OTTO HIRVOLA, merchant.

ALMA, his wife.

AUNE, their daughter.

MARTTI MAJANIEMI, MD.

SAMU KOLKKO, owner of the manor.

HAAPALA, farmer.

MAIJU, servant girl.

INSTRUCTIONS FOR PRESENTERS.

The décor makes a cozy and inhabited impression.

HIRVOLA is lively and good-humoured, and by no means by nature criminal, but he is weak material, unplanned, too little thoughtful and always hopeful. In his opinion, everything is possible and very easy. That is why he has committed criminal acts, the value of which he does not fully understand. And he is not familiar with crime or a sense of remorse. Only the fear of

being caught and in prison I'm anxious. For decades, everything has worked out for him. That is why he always You immediately get irritated by the slightest setback. The decisive blow makes him lethargic and lethargic, without arousing much sympathy or a tragic mood.

The LADY has a fine, meek character, closed and submissive. Yes cowardice or simplicity she has not given to her husband all power, but because he is higher and so different thinking in a way that they would rarely encounter points of contact. About this His health has suffered from submission and self-denial.

AUNE is deeply sensitive and thoughtful, but not at all tender-hearted. His free cheerfulness and briskness must not mislead the performer superficial jokes.

MAJANIEMI is a bright and cheerful character, without the slightest wistfulness.

KOLKKO is intelligent and selfish. I'm always used to appearing to be the greatest and the wisest. His arrogant behavior would be intolerable if it weren't for the his character would have that good mood that softens and arouses interest. With her laughter, she is used to hiding thoughts that you don't always know about without meaning them to be true or a joke. He likes to say all his things as rude surprises that have accustomed to confusing their surroundings, enjoying them themselves with a heartless sort of. When he sometimes speaks seriously, he seems frightening and unpleasantly. When he or she finds out by chance something important, such as e.g. Haapala's money story, are his face completely lifeless, only in the eyes you can see a cunning little one.. This is how it always is in such cases. When he looks indifferent or sleepy, he prepares his most dangerous attacks. There is a whole I've been dating people of all shapes and ages and rather superficial information and behaviours that The latter, in his arrogance, he does not always bother to follow.

HAAPALA on yksinkertainen ja hyväntahtoinen, ilman erikoista luonteenpiirrettä, minkä näyttäytymiseen ei ole tilaisuuttakaan.

MAIJU on iloinen ja vilkas.

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Hirvolan arkisali. Vanhanaikainen sisustus, ilman erityistä huolellisuutta tai tylliä. Sateinen kesäpäivä. Rouva istuu ompelupöydän ääressä työskentelemässä. Aune sohvalla, puolittain loikoen, lueskelee jotakin kirjaa.

ROUVA. Mitä luet?

AUNE (kohoaa istumaan, tukahuttaen pienen huokauksen). Ikävää kirja.

ROUVA (katsahtaa ikkunaan). Ei kai vieläkään voi lähteä ulos?

AUNE (panee kirjan pöydälle). Tuollaiseen ilmaan!

MAIJU (tulee oikealta). Sinne tuli keittiöön muuan mies, jolla on koira mukanaan. Sanoo, että kauppias on luvannut ostaa sen.

ROUVA. Olisit neuvonut konttoriin —

MAIJU. Sanoi, että hän kernaammin lepää ja kuivaa vaatteitansa — on tullut korpimaasta asti —

AUNE. Tällaisessa sateessa!

ROUVA. Ilmoita sitten kaupliaalle —

MAIJU. Konttoriinko?

AUNE. Niin. Isä on siellä.

MAIJU. Kyllä. (Menee perälle.)

AUNE. Millainen koira se on?

ROUVA. En tiedä.

AUNE. Eikö isä ole sanonut?

ROUVA (hymähäten). Ei hänen sellaisista puhu.

AUNE. Millaisista?

ROUVA. Ei minkäänlaisista — asioista. (Pitkäveteisesti ja vähän terävällä äänellä.) Ja tämä on kai myös — jonkinlainen asia, ja jonkinlainen tarkoitus kai sillä myös on.

AUNE (nauraa ja nousee). Minäpä käyn katsomassa — tuota »asiaa». (Menee oikealle. Maiju tulee.)

ROUVA. No? Mitä kauppias sanoi?

MAIJU. Käski miehen odottaa.

ROUVA. Kuulehan, Maiju! Minä luulen, että ne ovat nälkäisiä kumpainenkin. Tarjoo miehelle ruokaa.

MAIJU. Kyllä annan —

ROUVA. Ja koiralle myös!

MAIJU. Kyllä.

ROUVA. Onko tohtori kotona — vai onko haettu sairaan luo?

MAIJU. Tohtori vietin noin tunti sitten — jonnekin.

ROUVA. Kun huomaat hänen palaavan, niin pane kahvi tulelle — ja käy kutsumassa tohtoria täenne! — Ihan siellä vilustuu — tuollaisessa ilmassa.

MAIJU. Kyllä. (Menee oikealle.)

AUNE (tulee hetken kuluttua oikealta). Olihan se soman näköinen epeli — mutta niin likomärkä, ettei sitä edes silittää voinut.

ROUVA. Minkälainen —?

AUNE (menee sohvalle). Lappalainen — sellainen pystykorva —

ROUVA. Hm! (Äänettömyys.)

AUNE (on ottanut kirjansa ja yrittää lukea, mutta kirja vaipuu polvelle; ajatuksissaan). Isäin pahat teot —

ROUVA (tarkaten). Mitä sanot?

AUNE. Tässä kirjassa puhutaan sellaisista — murhanhimosta, varastamistaudista ja muusta, joka voi kulkea perintönä — lapsille ja lastenlapsille — huh!

ROUVA. Miksi luet sellaisista epämiellyttävistäasioista? Etsi jokin hauskempi kirja!

AUNE (kuulematta). Ja ne sitten useinkin määräväät ihmiskohtaloita — sellaiset seikat, joihin ei ole ollenkaan syyllinen — perii vain viat — ne syntyvät ruumiin mukana, kuten ulkomuoto, samannäköisyys ja — ja — aivan kuin hyveetkin. — Kummallista.

ROUVA. Niin — lapseni! Maailma ei ole täydellinen.

AUNE. Mutta se on ihmisten oma syy — miksi eivät paranna itseään!

ROUVA. Noo — jos se on perinnäistä — tautia — niin —

AUNE. Niin, niin! Silloin ehkä sitä ei voi parantaa itsessään — mutta voi ainakin estää sen jatkumisen.

ROUVA. Miten sitten — arvelet?

AUNE. Minä ainakaan en menisi naimisiin, jos olisin perinyt jotakin tuollaista — en!

ROUVA. Älä nyt! Jos on rakastunut, niin —

AUNE. No, niin! Silloin voi tehdä muita tyhmyyksiä — mitä tahansa — mutta ei tätä. Ei tätä!

ROUVA. Sinusta on tullut jyrkkä —

AUNE (hymyillen). Ei, äiti kulta! Minä vain tunnustan tässä lausutun ajatuksen: jos yksilöt estävät paheitten jatkumisen perinnöt, niin syntyy terve rotu. — Minä en haluaisi viedä rikollisuutta eteenpäin.

ROUVA (arasti). Mutta jos ei tiedä —

AUNE (nauraa). No, jos ei näe, niin voi lyödä päänsä seinään.

ROUVA (leikillisesti). Sinusta on tullut kovin viisas —

AUNE (vallattomasti). Viisasko? Kun en haluaisi lyödä päätäni seinään —! (Alkaa taas lukea. Äkkiä.) Kuule, äiti!

ROUVA. Hm?

AUNE. Minkätähden minusta on tehty sairaanhoitajatar?

ROUVA (katsoo Auneen, hymyilee sitten). Sentähden kai, että sinulla olisi jokin työala — jos tulevaisuudessa tarvitsisit.

AUNE (selaillee kirjanlehtiä). Minusta vain on tuntunut, että siinä on ollut jokin muu tarkoitus.

ROUVA. Isälläkö?

AUNE. Eikö sitten sinulla?

ROUVA (hieman katkeralla sävyllä). Eihän minulla mitään tarkoitukset ole. (Hetken kuluttua kevyemmin.) Mutta tähän toimenpiteeseen olin tyytyväinen. — Nyt olen levollinen sinun suhteesi. — Jos jotakin tapahtuisi — niin voisit elättää itsesi —

AUNE (ihmetellen). Tapahtua? (Hiljaisesti ja venytellen.) Eikö isä ole rikas?

MADAM. I don't know — that's part of things.

AUNE (looking at her mother). Yes, I've been blind too!

LADY (a little startled). How so?

AUNE. I've already been a big girl when I spent my school holidays at home — and now Only then do I notice what the air is like in the home.

MADAM. Well?

AUNE (seriously). That everything here is just things — that I don't I don't know anything at all.

LADY (silently, as if defending). Well—what about women—
(Defensively). Well—what about women—"

AUNE. Is the father so arbitrary?

LADY (evasively). You can see for yourself how sweet she is — and always in a good mood —

AUNE. So it is—I have seen it—if everything goes smoothly steadily to his liking. But what if there are any obstacles?

LADY (moving nervously). They must be avoided.

AUNE. And you don't put obstacles in the way.

LADY (looks at me in wonder). So what should I do now—?

AUNE. Now, now! "Do you remember when I was sent?" nursing courses?

LADY (relieved). I already said that I thought it was Good. "Aren't you satisfied?"

AUNE (smiling). After all, I'm as happy with this as I am anything else — since I didn't get to study music. "It was Only my departure — so strange.

MRS. (reminiscing). Strange? How so?

AUNE (smiling). At the same time as Dr. Majaniemi had come to us I was sent to live — I was sent to learn — medical care.

LADY (astonished). Would those things be connected?

AUNE (looks at her mother mischievously). Right?

LADY (shakes her head). At least not in my brain.

AUNE (tapping a book on the table). From such a confluence of things I could be quite furious—I know it—if that doctor there happened to be some less pleasant person than Martti.

LADY (happily). I'm glad you like him. She is very a good man — and likes you a lot.

AUNE (laughing happily). And you will get your way!

LADY (assuringly). I have not thought of such a thing until—"

AUNE. Before—he moved in with us?

LADY (seriously). Not then.

AUNE. Well, dad anyway.

MADAM. No, Aune dear. Neither does he.

AUNE (looks questioningly). Right?

MADAM. Nope.

AUNE (as if offended). Why couldn't he have done it— to think?

MADAM. He didn't. "I think he sent you to the first possible place — away from the doctor's vicinity — without thinking about anything else.

AUNE (wondering). Why would he have done that?

MADAM. Hm!

AUNE. And why do you decide? Say!

MADAM. Dad has been very unhappy that you came home so soon.

AUNE (confused). Really?

MADAM. Quite suddenly.

AUNE (strokes her forehead). I don't understand—; when the course ended — what here then
—

MADAM. Dad doesn't like the doctor.

AUNE. No? Why not?

LADY (with a slight sneer). Dad doesn't like poor people.

AUNE. About the poor? (Bursts out laughing.) Not the poor! (Rises.) Yes, That is also the reason!
(Happily.) You know what, Mom? (Goes and takes his mother from the neck.) Now I really like
Martti — when I know that The matter has not been planned. You don't believe how that fear of
intentions bothered me! (With jubilation.) Now I'm free from it — and Martti comes fall in love
—

MADAM. Martti?

AUNE (still happy). Yes — just Martti. He proposed to me yesterday— (seriously) — and I started
to have that nasty feeling about the settlements — (clapping his hands with joy) — but now he
gets me. He gets nurse to her sick without even suspecting it.

MAIJU (coming from the right). The doctor just came home — and the coffee is Done. (Aune
settles down and goes to the couch.)

MADAM. Then ask the doctor here!

MAIJU. I already went to ask. (Goes to the right.)

ROUVA (rises). All right. (Going to the right with Maiju.)

AUNE (prevents her mother). Mother! Don't bother yourself! Yes, I'm going to put it in order.
(Pats his mother on the shoulder.) Besides, I have Martti owes the answer.

LADY (sitting). However, keep the matter to yourselves for now.

AUNE (sweetly). But you agree?

MADAM. Hm! Me! "I'd like to. But Daddy—! Be careful!"

AUNE (jokingly). I'm like a mother. I don't interfere things. Men are allowed to take care of them. (Laughs and turns right.)

LADY (starts her former job, sighs). Hm!

HIRVOLA (comes from the back happy). Listen, Alma! Are the guest rooms okay?

LADY (looks at her husband). They are always —

HIRVOLA. Yes, yes! But just in case, they can still be aired — and stuff like that —

MADAM. Who is coming?

HIRVOLA. Samu Kolkko is now coming on a day ship —

MADAM. Again?

HIRVOLA. Again?

MADAM. Have you already had an audit by a savings bank again?

HIRVOLA (sits down at the coffee table and starts lighting a cigarette). Not now every day — it's only been a couple of weeks —

MADAM. Then why doesn't he go to the inn?

HIRVOLA (irritably). Why? "Because he's coming to us.

LADY (is going to go). I'm going to see right away —

HIRVOLA (in a good mood). No, no! Don't fly now! Not because so life-threatening —

LADY (gets to work). They're always in order, anyway —

HIRVOLA. That's what I guess. You'll take care of your business.

(Silence)

HIRVOLA. By the way, what do you think of "The Forest King"?

LADY (nervously sets her sewing differently). Hm!

HIRVOLA. It is not for nothing that he has the name of "King of the Forest." — It has been wonderful house, that Metsäperä. It seems to be never-ending — its forest "Kolkko has already sold four hundred thousand from there — and just still sells. He is the wealthiest man in the town — no one at least not as much loose money as he did — and he still gets new — (contentedly) — although others may get it soon — a bigger pile in one fell swoop — (The lady looks at her husband. Hirvola continues laughing.) Just look — but it's true.

LADY (unintentionally). I guess you get money every day.

HIRVOLA. Yes, yes — it's such an everyday hustle and bustle — whatever! Nope! Here's just another thing to be solved — (more lively) — but I'll talk about that another time. (Slowly, as if thinking otherwise.) What do you think of Samu Kolkko?

MADAM. I don't like him.

HIRVOLA (looks at the lady, half-aloud contemptuously and reproachfully). Be Shut up! (Decisively.) He is a man who must be treated according to his merits. . (Burns — then as if in passing.) She has a crush to our Aune — and that is why he comes.

LADY (stops at work). Should I propose?

HIRVOLA. I think so. (Rises.) And Aune didn't get a better marriage offer I'll never get it. Excellent fortune befalls him—

LADY (turns to her husband). But think about it! Aune has gained power a different kind of upbringing — and education —

HIRVOLA (laughing). Really?

MADAM. Yes—she expects of her husband—"

HIRVOLA (quickly cutting off). So what?

LADY (disapprovingly). At least some understanding — if not Other —

HIRVOLA (sits wondering). Do you think Samu doesn't understand—that's it? like someone else —?

MADAM. Maybe there are things — but — (head bows towards the sewing) — there are things here there is more in the world —

HIRVOLA (cheerfully). So what?

MADAM. Kolkko is quite coarse — uncivilized —

HIRVOLA (terävästi matkien). Ja Aune on sivistynyt —

ROUVA. Onhan toki — sentään toisella tavalla kuin Kolkko.

HIRVOLA. Kuten sinäkin.

ROUVA. Minä?

HIRVOLA. Niin — sinä olit toisella tavalla sivistynyt kuin minä — (Iloisesti) — ja kuitenkin me olemme pärjänneet aivan erinomaisesti — (matalammin ja aivan kuin ajattelisi taas jotakin muuta) ainakin — tähän päivään asti.

ROUVA (tukahuttaen puoliksi ivallisen huokauksen). Hm. (Lempeästi.)

Minä pyytäisin sinulta yhtä asiaa.

HIRVOLA (vilkkaasti). No!

ROUVA. Ettet suunnittele Aunen naimista sinne etkä tänne.

HIRVOLA. Kuinka niin?

ROUVA. Antaisit hänen itsensä hoitaa sen asian.

HIRVOLA (vähän hermostuneesti). Ole vaiti! (Nousee, ratkaisevasti.) Jos »Metsäkuningas» kosii — niin se asia on sitä myöten selvä. (Aikoo perälle, mutta pysähtyy ja käantyy.) Tosiaankin se koiranpenikka! Tuoja kai on keittiössä?

ROUVA (nousee). Niin on.

HIRVOLA (avaa oikeanpuoleisen oven, huutaa). Maiju! — Käske se koirantuojat tänne! (Sulkee oven ja tulee alas, rouvalle.) Sinäkin teet viisaasti, jos puolustat Samu Kolkkoa.

ROUVA. Mitenkä minä voisin tehdä sellaista, mikä on —

HIRVOLA (kiivastuen). — mikä on meidän perheelle edullista ja välttämätöntä? Et tietysti, sitä sinä et voi tehdä —

ROUVA. Välttämätöntä? Miksi se olisi välttämätöntä?

HIRVOLA (vielä kiivaammin). Siksi, että minä sen sanon — siksi!

ROUVA (tynnesti). Minä en ole koskaan sekaantunut sinun asioihisi — mutta eihän tämä ole mikään tavallinen asiatoimi — (Haapala tulee oikealta.)

HIRVOLA (vilkaisee tulijaan, sitten nopeasti rouvalle). Menehän nyt katsomaan niitä vierashuoneita!

ROUVA (puoliääneen). Meidän pitä täällä tarjota kahvia —

HIRVOLA (hiljaa, mutta käskevästi). Ei! Jääkää ruokasaliin! (Rouva menee oikealle. Hirvola menee sohvapöydän ääreen ja sytyttää hermostuneesti tupakan. Haapala yskii herättääkseen huomiota. Hirvola käännyy ympäri.) Kas ihmettä! Onko se Haapala itse? (Menee tervehtimään.) Minä luulin, että te olitte sen pennun lähettänyt jonkun muun mukana —

HAAPALA. Tulin itse tuolta korpien halki — oikoteitä —

HIRVOLA. Vai jalkaisin — sellaisen matkan! Tulkaa nyt istumaan.

HAAPALA (tulee pöydän ääreen). Kiitos! Eihän sitä hevosella viitsi kierrellä taakattomana kulkijana.

HIRVOLA. Isäntä tekee hyvin ja istuu!

HAAPALA. Mahdoinko jo sen verran kuivahtaa tuolla keittiössä?
(Istuutuu.)

HIRVOLA. Jos olisin tietänyt, että isäntä itse — tässä olisi tupakkaa.
(Menee sohvalle.)

HAAPALA. Oli sitä pankkiasiaa tänne — kiitos vain — (Ottaa tupakan.) — niin lähdin itse tuomaan pentua — mutta ei siitä tule kalua.

HIRVOLA. Onko vielä kipeä!

HAAPALA. En minä usko, että se paraneekaan — mikä lie sisäinen vamma — mutta kun kauppias siihen taannoin ihastui ja sanoi, että täällä voisi eläinlääkäri —

HIRVOLA. Niin — pitää ainakin yrittää. Ellei onnistu, niin pääseehän siitä.

HAAPALA. No — pianpa siitä. Mutta en minä siitä mitään maksua ota — kun sitä ei kerran terveeksi saatu. Päiviltään se meillä kuitenkin olisi päästetty. Jos eläjän saatte, niin — onneksi olkoon!

HIRVOLA. No niin, no niin! Katsellaan nyt — saadaanhan sitten nähdä.

HAAPALA. Minun oikea asiani olisi se säästöpankin juttu —

HIRVOLA (levottomasti). No?

HAAPALA. Muistaahan kauppias, että olen sanonut irti rahani —

HIRVOLA (yhä levottomammin). Kyllä, kyllä, — nelisenkymmentä tuhatta —

HAAPALA. Ja nyt on irtisanomisaika ummessa.

HIRVOLA (sivelee otsaansa, ei tiedä mitä sanoisi). Tuota — tuota —

HAAPALA. Se vävy kun vaatii sitä tyttärensä perintöä — äitivainajan jälkeen —

HIRVOLA (tuskassa). Niin — niin, olen taitanut unohtaa —

HAAPALA (hymyilee). Niin; mitäpäs kauppias sellaisia kaiken maailman perheasioita —

HIRVOLA (ajatuksellomasti). Ei, ei — tietysti, ei — eihän. (Kauhulla, jota koettaa peittää.) No, tuliko Haapala nyt noutamaan rahoja?

HAAPALA. Minä tulin — (Hirvola nousu äkkiä.) Onko kauppialla ehkä kiire?

HIRVOLA (pakottaa itsensä levolliseksi, istuu). Ei — muistin vain erään asian, mutta ei se ollut tärkeä. — Haapala oli siis ajatellut, että nyt nostaisi?

HAAPALA (digs out a bank book and papers from his breast pocket). Well, when It happened —

HIRVOLA (tapping the table). That — that —

HAAPALA (without noticing Hirvola's nervousness) — there was such luck to the son-in-law who got the heirs' money from the forest — almost All —

HIRVOLA (astonished). So! "That Haapala doesn't need it, then?"

HAAPALA. That's exactly what I'd like to talk about. I wonder if it would be okay for the money should be allowed to stay in place? I would only need four thousand.

HIRVOLA (takes the bank book hastily and happily). Let's see, Let's see—we'll have to try—hm!
There are more than forty thousand —

HAAPALA. There should be the four thousand—"

HIRVOLA. I guess with interest rates — maybe a little more —

HAAPALA. Yes—but I would only raise the four thousand—the others would get stay, if it would fit.

HIRVOLA. Of course, it suits — there is a demand in bad times — the board of directors There are a large number of approved loans.

HAAPALA. Well, this could now be used by the bank.

HIRVOLA. Of course, of course — gladly. (Rises.) Is Haapala waiting? here, I'll go to the office—to arrange it.

HAAPALA. What is this —

HIRVOLA (quickly goes to the right door, shouts), Maiju! — Pint coffee here for Haapala — right now — oh, you've got a burden — then come through this —

MAIJU (comes smiling, full coffee tray in her hands). I was just going to the dining room.

HIRVOLA (happily). Let me know now—the master will come out of it first. (Goes to the back.)

MAIJU (puts the tray on the table). Maybe I can pour the jug over?

HAAPALA (smiles). Johan, I got both food and food in the kitchen coffee.

MAIJU (laughs). It doesn't help — we do as the master tells us. "

Bread, too!"

HAAPALA. I can't take it anymore.

MAIJU. Are you going to leave that puppy there in the corner of the kitchen now?

HAAPALA. That's how the merchant —

MAIJU. Well, what's the matter with it! — Should I wait to knock down another cup?

HAAPALA. Wait for you to take the cups away—not me anymore—

MAIJU. I'll come and get you then. (Menu to the right. Haapala is in a hurry she tries to say something and looks back, but Maiju is already He drinks calmly and puts his cup on the table. Maiju will come back immediately.) I'll never get there.

HAAPALA, Well?

MAIJU. Guests. (Opens the hall door.)

KOLKKO (undresses in the hallway). Good day! Are there any landlords at home?

MAIJU. Yes, it is.

KOLKKO (enters). Have a day at the house!

MAIJU. The shopkeeper will come at once, I suppose, and the ladies will be in the dining-room. (Goes to take the cups from the table.)

GLOOMY. Well, I'm here then—. (Haapala has risen. Kolkko to Maiju.)
Say that Samu Kolkko came to the house!

MAIJU. Yes. (Goes to the right.)

GLOOMY. Is it Haapala here —

HAAPALA (greetings). I'm waiting for the shopkeeper —

BLEAK (goes to sit on the couch). Well, what's up there behind the wilderness?

HAAPALA (sits down again). Not even more.

KOLKKO (takes the cigarette out of its case, wide). Now I do. You are here emptying the bank! — you make a big dent — quite a blow to the veins —

HAAPALA. And I didn't — I already asked for the money to stay.

GLOOMY. That is always the case — the son-in-law has made a good forest deal.

HAAPALA, Has Kolkko heard?

GLOOMY, Buyers said.

HAAPALA. Yes—that's why I'm only raising about four thousand —"

KOLKKO. Vai niin — vai niin. (Nousee.) Minäpä pistäyn tuolla naisten puolella. (Menee oikealle, välittämättä sen enempää Haapalasta. Haapala rykii, katselee ympärilleen, nousee sitten ja siirtyy hitaasti perälle. Maiju tulee oikealta.)

HAAPALA (hymyillen). Onpas lentämistä!

MAIJU (yrittää peräovesta). On sitä vain —

HIRVOLA (tulee perältä). Isäntä tulee täenne konttoriin, niin saamme asian reilaan.

HAAPALA. Kyllä vain.

MAIJU (Hirvolalle), Rouva sairastui — ja sinne tuli —

HIRVOLA. Sairastui?

MAIJU. Niin — sellainen kohtaus —

HIRVOLA (tyytymättömänä). Niin, niin — vanha juttu! Ei minulla ole aikaa. Onhan siellä lääkäri. Tulkaa, Haapala! On vähän kiire. (Menee perälle.)

HAAPALA (seuraa). No, ei kai tämä pitkiä aikoja. (Kääntyy ympäri, Maijulle.) Oikeinko pahasti se rouva —?

MAIJU. En tiedä. On se ennenkin —

HAAPALA. Jaah! (Menee perälle. Maiju aikoo oikealle, mutta kun hän avaa oven, tulee Aune vastaan.)

AUNE. Maiju menee tohtorin odotushuoneeseen, jos äiti tarvitsee apua.

MAIJU. Kyllä. (Menee oikealle.)

KOLKKO (on seurannut Aunea sisään). Olipa se — olipa se —

AUNE. Suokaa anteeksi tämä häiriö — herra Kolkko tekee hyvin ja istuu.

KOLKKO. Kiitos, kiitos! (Istuu tuolille sohvapöydän ääreen.) Mahtoiko olla vaarallinenkin tapaus?

AUNE, Toivottavasti ei — äidillä on ollut joskus ennenkin —

KOLKKO. Vai niin, vai niin! No, suotta sitten pelätä. Ja onhan siellä lääkäri. Mehän voimme täällä istua — (naureskellen) — istua ja jutella, kunnes isänne tulee.

AUNE (katsoo aivan kuin apua etsien ovelle). Niin. (Istuu ompelupöydän ääreen.) Mutta ehkä minä sentään ilmoitan isälle —

KOLKKO (viittaa kädellään). Mitä hulluja! Minä istun kovin mielelläni teidän seurassanne. Isänne kanssa meillä on kylliksi aikaa, Oli onni, että näin heti jouduin teidän pariinne — tai — (nauraan leveästi) — eikös se sentään ole hassua, että minä teitittelen! Olenhan nähnyt Aunen tuollaisesta — (osoittaa kädellään) — vai kuinka?

AUNE (vähän nolona), Kuinka vaan —

KOLKKO (nauraan tyytyväisenä). Niin minustakin, Ja olenhan minä. ennenkin Aunea sinutellut — vielä pari vuotta takaperin — mutta sitten — sitten se tahtoi aina takertua kurkkuun.

AUNE (alkaa tulla huvitetuksi). No, mikäs siihen sitten tuli — siihen kurkkuun?

KOLKKO, Kurkkuunko? (Iskee silmää, tyytyväisenä keksinnöstään.) Siihen tuli vain se, minkä siihen pitikin tulla.

AUNE. No?

KOLKKO. Eevan antaman omenan puolikas siihen tarttui. (Nauraan.) Se se tenäsi vastaan. Huomasin, etten puhutellut enää lasta — vaan — vain —

AUNE (nauraan). Vaan Eevaa.

KOLKKO. Ha, ha, ha! Te olette niin saamarin älykäs, Te tiesitte heti, mikä minua vaivasi.

AUNE (on tyytymätön itseensä, kun otti osaa leikinlaskuun). Minä en tiedä muuta kuin mitä nyt sanotte.

KOLKKO (häristää sormellaan). No! Nythän sinä rikoit sopimuksen.

AUNE. Minkä sopimuksen?

KOLKKO. Sinä teitittelit!

AUNE (harmistuen). Minä en ole sopinut mistään.

KOLKKO (hymyillen). Mutta eihän yksilaitainen vene pinnalla pysy.

AUNE (aikoo nousta, katsoo tyytymättömänä perälle, mutta huomaa samassa, mitä kohteliaisuus vaatii, naurahtaa aseettomana). Upotkoon sitten!

KOLKKO (kevyesti). Ei sitä vain niin — kun kerran jo on toinen laita rakennettu — niin tehdään toinenkin.

AUNE (kuivasti). Te rakentelette veneitä?

KOLKKO (ottaa hymyillen tupakan). Niin — *me* rakentelemme. Siitä on olemassa hauska satu.

AUNE. Soo?

KOLKKO. Sen nimi on — (mutisee) — sinä ja minä.

AUNE. Mikä?

KOLKKO. Mitä?

AUNE. Sinä ja minä — niinkö?

KOLKKO (nauraa makeasti). Niin — sinä ja minä.

AUNE. No?

KOLKKO. Se oli se satu. Nyt on venhe valmis — kaksilaitainen.

AUNE (nauraa vasten tahtoaan). Aika lapsellinen temppu! (Ivallisesti.)
Paljon käytetty kai — ja aina hyvin tepsinty?

KOLKKO (tyytyväisesti). Aina. Poikkeuksen tekevät ainoastaan tyhmät ja hidajärkiset. (Hymyillen kohteliaasti.) Kaikkein parhaat tarttuvat heti ensi otteeseen. Mutta kaikkein nopeimmin sinä. Sinä olet parhaista ensimmäinen. (Äkkiä ja rohkeasti.) Enkä minä muuten olisi sinua valinnutkaan.

AUNE. Valinnut? Miksikä?

KOLKKO. Peränpitääksi rakentamaamme venheeseen, jota minä soudan.

AUNE (ei tiedä nauraisiko vai suuttuisiko, mutta sitten häntä alkaa naurattaa). Minne sitten mentäisiin?

KOLKKO. Peränpitää määrää suunnan.

AUNE (nousee, nauraen ilakoivasti). Silloin varmasti joudutaan karille.

HIRVOLA (tulee perältä). Kas, kas! Kolkko! (Menee tervehdimään.) Terve, terve! Terve tultua!

AUNE. Minä menen äidin luo — hän oli äskens vähän pahoinvoipa.

HIRVOLA (sivumennen). Kuulin sen.

KOLKKO (on noussut). Tiedätkös, Hirvola, missä Aune ja minä nyt olemme?

AUNE (hymähää). Nämä me!

HIRVOLA (menee sohvalle) No, missä olette?

KOLKKO (nauraan). Me kökötämme karilla. (Aune menee oikealle. Kolkko istuu, nauraan vastahakoista naurua.) Soma on — soma on —

HIRVOLA. Mitä pidät Aunesta?

KOLKKO. Tykättävä tytö — mikäs siinä —

HIRVOLA. Puhuitko hänen kanssaan — tarkoitan — noin vakavasti — tuosta —

KOLKKO. Vakavasti? (Halveksien.) Tyhmyrit puhuvat naisille vakavasti! (Nauraan rehentelevästi.) Ja sitten he väittävät, että naisesta ei saa selvää — naista ei voi ymmärtää —

HIRVOLA. Veli ei siis —!?

KOLKKO. En. Leikinlaskulla naiset pitää ottaa. — (Tyytymättömästi) — ja ellei ota, niin saa ainakin lukea heidän ajatuksiaan kuin avonaista almanakkaa.

HIRVOLA. Ja sinä luit?

KOLKKO (naputtelee pöytää). Hm.

HIRVOLA. Mutta jos sinä et suoraan kysynyt, niin —

KOLKKO. Suoraan? (Itserakkaasti.) Minulle ei sovi rukkasien saaminen.

HIRVOLA (aivan kuin puollustellen). Mistä tyttö sitten olisi ymmärtänyt — ellet käynyt suoraan asiaan! — Kukapa sitä sitten sen paremmin —

KOLKKO (kuivasti). Sinä.

HIRVOLA. Niin — mutta tätyyhän —

KOLKKO (katkaisten kylmästi). Sinä naitat tyttäresi kenelle tahdot — tai olet naittamatta.

HIRVOLA (tuskallisesti). Mutta enhän minä yksin voi — ellet sinä saa suostutelluksi —

KOLKKO (nousee, toimekkaasti ja äänekkäästi). Mahtaakohan pankin esimies olla kotona?

HIRVOLA (sivelee otsaansa, tarkoituksettomasti). Savinenko?

KOLKKO (nauraan). Niin, Savinenhan se on ollut. (Katsoo kelloaan. Nousee.) On vähän asioita.

HIRVOLA (nousee, innokkaasti). Mitä sinä nyt sinne — täällähän nyt on tärkeämpää.

KOLKKO (seisoo leveänä, kädet taskuissa). Paljonko sen Jussilan laina taas olikaan?

HIRVOLA (kartellen). Voimmehan sitten katsella kirjoista.

KOLKKO (viekkaasti). Kyllä sinä sen ulkoakin muistat.

HIRVOLA (tavoitellen). Parisenkymmentä kai johtokunta myönsi.

KOLKKO. Mutta hän sai vain kaksituhatta. Ja koska Haapala jätti jäljelle nelisenkymmentä, niin voimme kai auttaa niitä Kinttusen alustalaisia omille palstoilleen —

HIRVOLA (aivan hämmästyneenä, mutisee). Niin — niin —

KOLKKO (päättävästi). Niin. Minä kai menen heille takaukseen. (Lähtee.).

HIRVOLA. Et kai viivy? Tulet kai heti takaisin?

KOLKKO (kääntymättä). Aivan heti. (Menee eteiseen.)

HIRVOLA (tuijottaa Kolkon jälkeen, lysähtää sitten sohvalle, pää käsiin. Käsi pusertuu nyrkkiin ja putoaa voimakkaasti pöytään. Tuijottaa eteensä, nousee sitten tarmokkaasti ja menee nopeasti ulko-ovelle, kuuntelee, sitten puhelimeen.) Keskusasemalle — Kamreeri Saviselle — halloo — onko kamreeri kotona — matkustanutko — Helsinkiin, vai niin — ja viipy — kuinka — pari kolme päivää — jahah — hyvästi! (Kääntyy tyytyväisenä puhimesta, myhäilee.) Hm! (Tulee pöydän luo.) Hm!

MAJANIEMI (tulee oikealta, reippaasti ja hyväntuulisesti). Ei mitään vaaraa — sen suurempaa —

HIRVOLA (muistamatta, mistä oikein on puhe). Vai niin — vai niin.

MAJANIEMI. Nyt on kohtaus jo oikeastaan ohi — mutta vastaisen varalta — vähän lääkkeitä ja hoitoa —

AUNE (tulee oikealta). Minä lähetin Maijun apteekkiin. — Ajatteles, isä! Äiti tuli ihan kalpeaksi —

HIRVOLA (hermostuneesti). Tohtori kerto — että paranee. Tohtori istuu —

MAJANIEMI. Kiitos!

AUNE. Mene tuonne sohvaan!

MAJANIEMI (menee istumaan). Mutta viisainta olisi ajatella kylpymatkaa —

AUNE (iloisesti). Mainiota! Sellaisen me järjestämmekin äidille — ja laitamme hänet oikein terveeksi — eikö niin, isä?

HIRVOLA. Ajatellaan — ajatellaan — (vähän kärsimättömästi) — mutta ei nyt niin lentämällä. Minulla on nyt juuri — on tärkeitäasioita —

AUNE (rahuoittavasti). Ei tietyt — ei tässä heti. (Naura.) Eikä ainakaan näin seisovalta jalalta. Istu nyt, isä! Martilla ja minulla on vähän asiaa.

HIRVOLA (katsoo nopeasti kumpaistakin, rypistää kulmiaan). Vai niin! Hm!

MAIJA (tulee oikealta, arasti). Minä luulen, ettei tuon pennun laita ole ihan oikein. Tulisiko joku —?

HIRVOLA. Mene sinä, Aune! Jos teillä on kummallakin asiaa, niin — yksi kerrallaan —

AUNE (Martille). Minä tulen. (Maija menee oikealle. Aune hymyillen.) Se on meidän yhteistä —

HIRVOLA (tyytymättömästi). Yksi asiamies riittää! — Katso, mikä sitä pikku lappalaista vaivaa! (Aune nyökää Majaniemelle ja mene oikealle.) Minä en usko, että siitä tulee mitään.

MAJANIEMI. Mistä?

HIRVOLA. Anteeksi! (Menee nopeasti puhelimeen.) Jos Kolkko tulee sinne konttoriin, niin soittakaa heti minulle! Niin. (Tulee takaisin.) Tuosta pentupahasesta.

MAJANIEMI. En minäkään usko, siltä se äsknen katsellessani näytti.

HIRVOLA (vilkkaammin). Niinkö? Tohtori näki sen?

MAJANIEMI. Olisi paras lopettaa ajoissa.

HIRVOLA (yhä tyytyväisemmin). No, sitten olisi paras tosiaankin — ja niinhän se Haapalakin arveli. (Yhä iloisemmin.) Tässä olisi tupakkaa. (Majaniemi kiittää.) Ai niin — sehän on totta — tohtori ei polta.

MAJANIEMI. Minulla olisi —

HIRVOLA (keskeyttää). Pitäisi vain keksiä lyhyt ja hyvä tapa. (Ystäväällisesti.) Tohtori kirjoittaa voimakasta, temppivää myrkkyä — sellaista, joka tappaa heti ja tuskattomasti. (Innostuneesti.) Sehän on selvin keino, sillä siitä päästäään. (Ottaa taskustaan paperiliuskakannan, josta repäisee lehden.) Tässä! Tehkää se palvelus! (Ottaa liivintaskustaan kynän.) Tässä on mustekynä. (Naura hermostuneesti.) Samalla saatte itse nähdä — ja me muutkin, miten se vaikuttaa. Se olisi — se olisi ikäänsä oppitunti — meille kaikille.

MAJANIEMI (katsoo Hirvolaa). Hermostuttaako se asia kauppiasta?

HIRVOLA (pysähtyy äkkiä liikkeissään, vilkaisee nopeasti tohtoria, sitten levollisemmin). Noo — ei! Vain harmittaa, kun ollenkaan tuli se hankituksi.

MAJANIEMI. Kyllä minä tallirengin kanssa järjestän asian metsämiehen tapaan — susipyssyllä — HIRVOLA (viittaa kädellään). Ei, ei! Ei ampumista —

MAJANIEMI. Kaukana metsässä —

HIRVOLA (nopeasti). Ei! (Aivankuin ajattelisi muuta.) Voisihan sitä, mutta (ratkaisevasti) — minä en siedä pyssyjää.

MAJANIEMI. Hm!

HIRVOLA (ystäväillisesti). Minä pidän tästä tavasta. (Osoittaa paperia.) Tehkää hyvin! (Nauraan.) Parilla kynänvedolla on sentään ihmeellinen voimat (Ystäväillisesti pakottaen.) No! Olisi vähän kiire. (Illoisesti.) Ja teillähän myösken on asiaa. (Majaniemi ottaa kynän ja alkaa kirjoittaa. Hirvola katselee intohimoisesti.) Varmaa ja nopeata! (Majaniemi pysähtyy, katsoo Hirvolaa. Hirvola huomaamatta tohtorin katsetta.) Nopeasti vain! Kaikkein voimakkainta! (Majaniemi pistää nopeasti paperin liivintaskuun. Hirvola hämmästyy.) No?

MAJANIEMI. Minä otan järjestääkseni asian ilman lääkemääräystä.

HIRVOLA (on valmis kuohahtamaan tyytymättömyydestä, mutta hallitsee itsensä; tiukasti). Soo? (Ottaa kynän hitaasti.)

MAJANIEMI. Teen mielessäni sen palveluksen. (Hirvola huulet puristettuna, pistää kynän taskuunsa.) Jos nyt sallitte, niin — (Nousten.) — Aune ja minä pidämme toisistamme — ja olemme jo keskenämme suostuneet —

HIRVOLA (on ollut muissa ajatuksissaan). Hassutusta!

MAJANIEMI (hämmästyen). Mitä?

HIRVOLA (katsoo tohtoria aivan kuin nyt vasta kuulisi, hymyilee väkinäisesti). Katsotaan nyt — jos tarvitaan — niin — kyllähän sen pyssylläkin voi tehdä. (Menee nopeasti perältä ulos. Majaniemi jää seisomaan hämmästyneenä.)

Väliverho.

TOINEN NÄYTÖS.

Sama huone. Vähän myöhemmin.

AUNE (taluttaa äitiään oikealta). Täällä on sentään koko joukon viileämpi.

ROUVA. Tuntuu täällä olevan. (Aikoo mennä ompeluksensa ääreen.)

AUNE. Ei, ei! Sinne sinä et saa mennä. (Hymyillen) — ei työhön! Tuonne sohvaan äiti istuu kiltisti — eikä tee mitään.

ROUVA (menee sohvaan). Voinhan istua missä vain — mutta en minä ilman käskyötäni voi olla. Anna se minulle!

AUNE (pahoitellen). Vaikka Martti sanoi, että pitää levätä — ei saa rasittua.

MADAM. (smiling). Are you silent now! I'm not much of a fool anymore sick as before. And inactivity would be really tiring. Anna just come here!

AUNE (gives the stitch reluctantly). But if you only feel fatigue —

MADAM. Well, this does not add to it. Calm lacing calms down.

AUNE. I'll bring your berry juice here.

MADAM, Have you been looking for a doctor for the village again?

AUNE (dissatisfied). Well, in such a hurry that I didn't have time to say change after that; when he was here with his father.

MADAM. Do you think he was talking to Dad?

AUNE. That's what he had to do. (Goes to the right.)

HIRVOLA (comes from the back happy). Well, come on, you! "Here it is!"
(Hands out a telegram in his hand.)

MADAM. What is it?

HIRVOLA. A telegram from my agent. Kalliokoski has been bought.

MADAM. What is it — such a thing?

HIRVOLA (laughs and sits down at the table). Yes — you don't care about this I don't know.

MADAM. No.

HIRVOLA (explaining briskly). Look—a Norwegian company wanted to buy a good rapids — and began to interrogate Kalliokoski — I got to hear it — I made a few quick movements — (laughing) — as if Doctor on his chessboard. "Do you know—and guess what I did?"

MADAM. No.

HIRVOLA. I offered the rapids to the Norwegians for two hundred thousand.

MADAM. (without understanding). Had you bought it before?

HIRVOLA (laughs sweetly). No. I only asked for the price owners. I just offered it like my own. And I made the deal.

MADAM. Well?

HIRVOLA (slyly). The owners of the rapids were going to skin me a hundred thousand — it's scarcely worth half of it, by the way — but here You see—I got it in eighty. (Throws a telegram on the table.)

LADY (wondering). And now—?

HIRVOLA (dissatisfied). And now—(Cheerfully.) I have bought — and sold the rapids — but with a huge price difference — and in my pocket a hundred thousand clean — (in passing) — the rest — twenty — went into brokerage —

LADY (with silent doubt). Is that just —?

HIRVOLA. What?

MADAM. (timidly). I just meant, is it for good—"

HIRVOLA (impatiently). For good! "No!" The money is not yet available Be here on the table — as you can see. (The lady presses down to sew. Hirvola smiles.) Well, doesn't that make you happy?

MADAM. I'm horrified by such big things. If you still would fail.

HIRVOLA (with contempt). You are!

MADAM. Yes—I'm not so hopeful as you.

HIRVOLA (wondering). What does it have to do with this?

MADAM. I don't know if this is not the case — I don't know about it.

HIRVOLA. Well, where then?

MADAM. At all. If you think of something to yourself, it is even then — as if it had happened — and you don't remember at all that it has other factors —

HIRVOLA (astonished). What do you do now—?

MADAM. I mean Aune and Kolkko.

HIRVOLA (coldly). And what?

LADY (calmly). That Aune wouldn't agree — and neither would I.

HIRVOLA (rising quickly). But you have to agree to that! That's what I'm about given my word.

LADY (leaning on the sofa, sewing on her lap). I assure you that This is where you are mistaken.

HIRVOLA (after a moment of silence, painfully). It is quite necessary for Aune to give her consent. Absolutely necessary.

MADAM. Why?

HIRVOLA. There are such things — how shall I say —

LADY (with a fine sneer), You have never talked about your affairs — nor I have not wanted to invade them. And they don't belong here. This is not Nothing—an ordinary thing.

HIRVOLA (ready to get angry). You —

LADY (raises her hand a little). Don't bother yourself! Getting angry doesn't help none.

HIRVOLA (biting his lips, laughing nervously and starting to walk, stops, forces himself to be calm). But if I tell you, that this is necessary—absolutely necessary.

LADY (sadly). For twenty years you have said to me: this is necessary—that is necessary—and I'm not I've never asked — why. I've just — acted accordingly. But now we have before us a greater — yes, the greatest solution of all —

HIRVOLA (staring in front of him, breathing heavily). So it is — even a necessity — the greatest —

MADAM. (seriously). No necessity is so great that Aunen happiness would have to be sacrificed.

HIRVOLA (gloomily). But if it's just his happiness —

LADY (wondering). What?

HIRVOLA. And you—and mine—the happiness of all of us—a necessity — which definitely requires this price.

MADAM. I don't understand you at all.

HIRVOLA (firmly, quietly). Yes — that's how it is.

Madam. What?

HIRVOLA (wipes his forehead, sits, mutters). By the way — otherwise —

LADY (more lively). You're weird. What's wrong with you?

HIRVOLA (growling painfully). Otherwise, I suppose, it is necessary —

LADY (leans her elbow on the table). Listen, Otto! I just said that I don't I've never asked useless questions. Now I ask. — Why should Aunen marry Kolko?

HIRVOLA (looks at his wife, slowly). Hm! — I need money support —

MADAM. To what?

HIRVOLA. In general — to my affairs —

MADAM. Well, but — you just said you got it from the rapids store — isn't it Is it enough?

HIRVOLA (starts to get nervous). But it's not here —

MADAM. Now—right now—right now?

HIRVOLA (lowly, passionately). So, apparently, by all accounts, — right now.

LADY (investigating). And you'd like to get money from Kolko —

HIRVOLA. Yes, or not really — the money wouldn't be needed — not there would be no hurry—I might expect from the Norwegians—if only Aune would agree.

LADY (shakes her head). I can't get there at all. (Thinks.)

Aune? (Invents.) You owe Kolko?

HIRVOLA (liberatingly, as if being cleansed of all the nasties). I!

Not a penny.

ROUVA. Siis hänen nimeään sinä —

HIRVOLA. Ei, ei! (Pulpahtaa aivan kuin huomaamatta.) Mutta hän on — pankintarkastaja!

ROUVA (huudahtaan). Ja sinulla on —?

HIRVOLA (hypähtää ylös). Älä huuda!

ROUVA (tuijottaa mieheensä). Sinulla on — vajaus?

HIRVOLA (istuu, veltosti, nyykäyttää päättää). Hm — hm!

ROUVA (henkeään pidättään). Suurikin?

HIRVOLA (pyyhkii hukeä otsaltaan, hermostuneesti). Älä sellaisia kysele! En minä niin tarkalleen tiedä. Ja summahan on tässä sivuseikka —

ROUVA (mietti). Mutta olihan juuri tarkastus —

HIRVOLA (katkeran ivallisesti). Oli.

ROUVA. Eikö tullut mitään ilmi?

HIRVOLA (naurahtaa synkästi). Ei.

ROUVA (tuijottaa mieheensä, nousee hitaasti, puhuen käheästi). Sinä olet kavaltanut — ja väärentänyt papereita? Niinkö? (Hirvola nojaa päättään käsiin ja naputtelee kenkänsä kärjellä permantoon.) Sinä olet tahallasi kavaltanut — olet tieten tahtoen väärentänyt — (voiden tuskin puhua) — syössyt itsesi ja perheesi onnettomuuteen. (Lähee pöydän editse.)

HIRVOLA (nostamatta päättään). Minne aiot?

ROUVA (nojaa ompelupöydän kulmaan tukeakseen itseään, selkä Hirvolaan päin). En tiedä.

HIRVOLA (nostaa hitaasti päättään). Näetkö nyt! On välttämätöntä — eikö niin? Onnettomuus täytyy estää.

ROUVA. Sitä ei enää voi estää.

HIRVOLA (nousee, melkein pyytäen). Aune voi sen estää.

ROUVA (liikahtamatta). Jos Aune uhraa itsensä — on se hänen onnettomuutensa. Ellei uhraa, on se kaikkien onnettomuus. (Vaipuu itkien tuolille.)

HIRVOLA (nousee ärtyneenä). Älä rupea parkumaan — sitä en voi sietää. (Kävelee kiivaasti.) Jos vaara uhkaa, niin vaaditaan tointa — jotakin tointa — ei asioita auteta vetisillä silmillä. (Pysähtyy keskilattialle, kuiskaavalla ankaralla äänellä.) Älä itke! Kuuletko! En voi sietää sitä. — Olisi tässä muutakin tehtävää. Menisit heti puhumaan Aunelle —

ROUVA (on pyyhkinyt silmiään, nousee kiivaasti). Sinä raukka!

HIRVOLA (hämmästyneenä). Mitä?

ROUVA.(kääntyy mieheensä). Sinä kurja raukka!

HIRVOLA (kähisten raivosta). Ole hiljaa! Älä huuda!

ROUVA (voimalla, vaikka kuiskaten). Sinulle minä huudan — ja se on tuskanhuuto kahdelta vuosikymmeneltä — mies, joka tekee kuten sinä — ja on vielä valmis uhraamaan tyttärensä onnen — se mies on kataala — enkä minä sellaista miestä tunnusta puolisoksi enkä isäksi — en koskaan — koskaan — (vaipuen uudestaan pöydän ääreen ja hermostuneesti itkien) — koskaan — koskaan —

HIRVOLA (astonished and speechless, makes a gesture of hopelessness movement, walks, stops at the coffee table and lights a cigarette, sometimes glancing at his wife, then calmly and quietly). You can think what you like of me—and say what you will—sometimes — for the second time. But now is not the time to weigh things up — Nor to judgment. (The lady wipes

her eyes and is about to get up. Hirvola goes and presses him lightly on the shoulders.) Nope! Don't leave! You need to: to hear what I'm saying now. I don't demand Aune to marry — but I suggest something else —

LADY (complaining). It's all too late.

HIRVOLA (with energy). No, it is not! Hear me! "You know my rapids victory. With that I can save the station — if I can get a few days of respite now — and I'll get it — if Aune isn't too quick to give her mittens right away Kolkole. "If you really want to prevent Aune from having an accident, then you urge him to do the following—

LADY (as if waking up from a dream). Aune about the accident? How?

HIRVOLA. For example, we tell Aune that it would be fine for my affairs disadvantageous if he immediately abandons Kolko. He doesn't get worse if will keep the matter unresolved for a few days. Women are in such a very skilled. "And then everything is saved.

LADY (probing her head as if she were being stoned, quietly)! and would refuse only when?

HIRVOLA. Maybe next week. I'll let you know right away. "Will you agree?"

MADAM. For Aune's sake, I agree.

AUNE (tray in hand, comes from the right, apologizing). Enter Now I'm sorry for staying so long. Here's juice and — your medicines. (Places the tray on the table, looks at his mother, is astonished.) What's wrong with you, Mom? Will you get that seizure back again?

MADAM. (wipes his forehead). It's nothing — it will pass.

AUNE (at work). Now you need to take this medicine.

HIRVOLA (stares at the bottle). What is it?

AUNE. The doctor prescribed to the mother —

HIRVOLA (wondering). Poison! Is it poison?

AUNE (laughs). As you can see, but it's only given in drops. (Pour a drop into a glass.) Here's it! You're welcome! This reassures nerves.

LADY (takes the glass disgustingly). I wonder if it's necessary?

AUNE (smiles). Well, no! I'm a nurse — resisting doesn't help.

LADY (smiles and drinks). Is that —!?

HIRVOLA, What are those drops! Maybe it would help if you drank the whole bottle —

AUNE (laughs and puts the bottle in the desk drawer). Surely it would help — for life —
HIRVOLA (snooping). How — forever?

AUNE. Of course, you'd die. You're uncomfortable here—come to the couch. (Walks mom to the couch.) Why have you gone out of there—even though I left you there?

LADY (sits down and puts one hand over her eyes), All right!

AUNE. I'll sit here to keep you company — with my book. (Sits down at the table .)

HIRVOLA (has been staring at the box in which the medicine bottle was put all the time). Hm — hm!

AUNE. What do you say?

HIRVOLA (as if waking up from mischief). Me? Nothing. (Wips his hair with his hand. The telephone rings. Hirvola quickly goes to hear.) Halloo — What? — Jahah — The gloomy one has come — all right. (Comes back.) Listen, Aune! Mother has something important to you — very important — I have to go now—but I ask you to do — as your mother says — she explains — I have to at once — (Goes quickly to the back.)

AUNE (ihmetellen). Mitä ihmettää nyt? Isä oli aivan kiihkoissaan.
(Katsoo äitiä.) Mikä asia se on?

ROUVA (ottaa käden silmiltään). Isän oikeastaan piti siitä puhua —

AUNE. Äiti! Sinähän olet itkenyt! Nyt vasta sen huomaan. Mitä on tapahtunut?

ROUVA (ponnistaan voimiaan). Isäsi kertoi äsknen ikävistä — huonoistaasioista —

AUNE. Raha-asioistako?

ROUVA. Niin.

AUNE. Onko tullut tappioita?

ROUVA. Kai niitäkin — mutta hänellä on suuriaasioita Kolkon kanssa —

AUNE. Onpa se ikävää — tuon rehentelijän —

ROUVA. Isä toivoo voittavansa näinä päivinä suuren — hyvin suuren summan — mutta ennenkuin hän sen saa — niin — Kolkko voisi vahingoittaa häntä — sangan pahasti — jos ei isä saa apua —

AUNE (terävästi). Apua? (Ajattelee, sitten äkkiä.) Minuako siihen?
(Hypähtää ylös.) Naimisiinko?

ROUVA (rahuuttaen). Ei, ei! Isä vain pyytää — mutta istuhan nyt —

AUNE (istuu ihmeissään). Mitä sitten?

ROUVA. Ettet sinä heti jyrkästi kielä — hylkää Kolkon tarjousta — vaan lupaat miettiä — tahdot ajatella —

AUNE. Kun minä edes tietäisin mitä isä sanoi Martille.

ROUVA. Ei isällä tietysti ole mitään sitä vastaan — jos sinä nyt autat häntä —

AUNE (hymyilee). Pitämällä Kolkkoaa kuumana?

ROUVA. Niin.

AUNE. Kyllä — miezelläni — kun vain saan sen sanoa Martillekin.

ROUVA. Tietysti — totta kai —

AUNE (viekkaasti hymyillen). Sitten minä ilomielellä — paistatan särkiä hänellä. (Nauraan.) Sehän sopii hyvin — välyöksi — näin sateisella säällä.

ROUVA (nousee raskaasti). Jos tämä ei isää pelasta, niin eipä siinä ketään vahingoitetaan —

AUNE. Huvi palkaksi. Menetkö pois?

ROUVA (hymyillen). Pitäään toki katsoa, mitä keittiössä aiotaan päivälliseksi —

AUNE (äkkiä). Ai! Siihen päivällispöytään en minä tule. Kolkko heti aavistaisi Martista ja minusta —

ROUVA (on mennyt Aunen ohi, käantyy). Niinkö luulet?

42

AUNE. Tietysti — heti!

ROUVA (taputtaa Aunea kevyesti olalle). Nainen voi selviytyä pahemmastakin — luulisin.

HIRVOLA (tulee nopeasti perältä). No, selväkö?

ROUVA.(hitaasti oikeata ovea kohti). Olen puhunut —

HIRVOLA (Aunelle, pyytäen). Ja sinä, Aune? — On näet asioita —

AUNE (saa äkillisen päähäniston). Asioita — niin! Ja asiatoimista on palkkio.

HIRVOLA. Palkkio — sinulleko?

AUNE (hymyillen). Niin — minulle.

HIRVOLA. No?

AUNE. Minulle Martti.

HIRVOLA (tuskastuen). Siitä puhumme sitten —

AUNE (päättävästi). Nyt emme siis puhu mistään.

HIRVOLA (tyytymättömänä). Siis — ainoastaan sillä ehdolla?

AUNE. Niin.

HIRVOLA (naurahtaa hermostuneesti). No — minä suostun. Siis — selvä?

AUNE (iloisesti). Selvä! (Hirvola mutisee ja menee nopeasti perälle.)

ROUVA (oikealla ovella). Näetkös — kaikesta voi selviytyä.

AUNE (purskahtaa nauramaan). Minä ostin itselleni Martin. Oi, oi, jos Martti tietäisi! (Hypähtää ylös.) Minun täytyy heti mennä katsomaan, onko Martti jo tullut, ja kertoa hänelle —

ROUVA (myöhällen). Joko pakenet taistelukentältä? (Menee oikealle.)

AUNE (työntää nauraen äitiä edellään). Vieläkös —! (Menee.)

KOLKKO (tulee perältä). Hyvän kaupan olet sitten tehnyt. Niin, niin!
Kosket ovat meidän kultakaivoksiamme.

HIRVOLA (on seurannut Kolkkoa, katselee ihmellen, kun huone on tyhjä). Kas! Naiset ovat pistäytyneet jonnekin. Ole hyvä ja istu!

KOLKKO. Kyllä, kyllä. (Istuu sohvaan.)

HIRVOLA. Tuollainen iso kauppa jännittää sentäään aikalailla. Minä odotan joka hetki sähkösanomaa — (Hymyilee ja istuu pöydän ääreen.) — viimeisestä voitelusta. — Tupakkaa — ole hyvä!

KOLKKO (alkaa sytytellä tupakkaa, välinpitämättömästi). Taisi ollakin tarpeen tuollainen — isompi summa —

HIRVOLA (nauraan väkinäisesti). Mikäs siinä! Ainahan ne summat ovat tarpeen —

KOLKKO (unisesti). Niin, niin — mutta joskus ne ovat aivan erityisesti — välittämättömiä —

HIRVOLA (kartellen). Tietysti — tietysti! (Katselee ympärilleen.)
Mihinkähän se Aune nyt?

KOLKKO. Noo — nainen tulee aina — jos häntä haluttaa. (Katsoo Hirvolaan.) Ja sinähän sanoit luulevasi, että häntä haluttaa?

HIRVOLA (mietiskellen). Kuka ei haluaisi "metsäkuninkaalle!" Mutta tunnethan sinä naiset! (Yrittää naureskella.) Ensin pitää vähän leikkiä piilosilla — olla olevinaan — miettivinään ja —

KOLKKO (keskeyttää äkkiä). Kuulehan, Hirvola! Paljonko sinä olet käyttänyt pankin rahoja?

HIRVOLA (kalmistuu). Mitä? Kuinka sinä — ?

KOLKKO (nauraa leveästi). Kuinkako minä sen tiedän?

HIRVOLA (sopertelee hämmästyneenä). Tämähän — aivan —

KOLKKO (iskee silmää). Minä ainakaan en olisi ollut käytämättä sinun sijassasi — siitä minä sen tiedän —

HIRVOLA (nolona). Niin kai — ehkä niin — mutta minä —

KOLKKO (tuttavallisesti). Riittääkö sinun koskivoittosi peitteeksi?

HIRVOLA (tuskassa). Minä en ymmärrä —

KOLKKO (hymyillen). Minä autan sinua ymmärryksen alulle. (Vakavasti.) Jos Aune ja minä menemme naimisiin, niin sinä peität heti jälkesi pankissa — ja eroat rahastonhoitajan toimesta, sillä — (naureskellen) — en minä halua sellaista appea, joka ehkä joutuisi kiikkiin — kömpelyytensä vuoksi —

HIRVOLA (yrittää hymyllä). Sinähän ihmeellisiä asioita —

KOLKKO (korotta vähän ääntää). Mutta jos me emme mene naimisiin — (venyttää) — niin —

HIRVOLA (henkeään pidättään). Niin?

KOLKKO (kevyesti). Eihän se sitten minua liikuta. (Hirvola tuijottaa Kolkkoa voimatta sanoa sanaakaan.)

AUNE (tulee oikealta hymilevänä ja veitikkamaisena). Ooh! Häiritsenkö? Onko asioita?

KOLKKO (iloisesti). Ei mitään asioita. Joutavaa leikinlaskua —

HIRVOLA (älyttömästi hymyillen). Niin — leikinlaskua

KOLKKO (kohteliaasti). Oikeat asiat ovat — naisasiat. Miesten kesken on vain — lörpötystä.

AUNE. Niinkö? Isän mielestä se on päinvastoin.

KOLKKO (nauraan leveästi). Ne isät ovat usein itsekin — päinvastoin —

HIRVOLA (mutisee). Minä pistäyn — pistäyn vähän — (Menee hermostuneena ja epävarmoin askelin oikealle.)

AUNE (katsoo isän jälkeen, vakavasti). Oliko isä sairas?

KOLKKO. Vähän liikutettu kai — puhuimme teistä —

AUNE (hymyillen). Vai niini (Panee kädet selän taakse, huojutellen hiljaa vartaloaan.) Te kai olette kosinut minua — isältä?

KOLKKO (liikahtaa tyytyväisesti). Kas! Sinä olet reipas! — Niin olen.

AUNE (menee istumaan ompelupöydän ääreen). Ja isä?

KOLKKO. Välitätkö sinä siitä, mitä isä sanoo?

AUNE. Välitän — jos se soveltuu minulle.

KOLKKO. No, soveltuuko se?

AUNE (hämmästyvinään). Mikä?

KOLKKO (ihastuen). Ai, ai! Sitä ovelutta! Sinä olet ihana nainen.
(Aikoo nousta.)

AUNE (viekkaasti). Ei, ei! Istukaa te vain siellä!

KOLKKO (nauraan). Tahdotko pysyä vetovoimani ulkopuolella?

AUNE (toruen). Ooh! Se vaikuttaa kyllä tänne asti.

KOLKKO. Jaha! No, nyt minä sitten kosin sinua — — näin kiertelemättä.

AUNE. No? Minä odotan.

KOLKKO (ihmetellen). Mitä?

AUNE (viekastellen). Tehän lupasitte kosia.

KOLKKO. Ha, ha, ha! (Häristää sormellaan.) Jos sinä olisit yksinkertainen letukka, niin minä olisin tehnyt tämän tempun vähän toisin — mutta meidän kesken pidin sen tarpeettomana.
(Vakavasti.) Tiedät kyllä mitä tarkoitan. Ja odotan vastausta.

AUNE (pelästyvinään). Hui! Oletteko usein noin ankaran näköinen?

KOLKKO (tyytymättömästi). Olen — silloin kun odotan rukkasia.

AUNE. Odotatte? Odotatteko nyt sitten?

KOLKKO (kuivasti). Odotan.

AUNE (tietämättä mitä sanoisi). Miksi sitten kositte minua?

KOLKKO (hymähää ivallisesti). Saadakseni — rukkaset.

AUNE (kiemailevasti). Te ette siis huolikaan minusta?

KOLKKO, En. Kun et sinäkään huoli minusta.

AUNE (katsellen kiehtovasti). Mistä sen tiedätte?

KOLKKO. Mistäkö?

AUNE. Niin — olenko sanonut?

KOLKKO (räjähää nauramaan). Peijakas! Onpas tämä monimutkaista! — No, sano nyt sitten! (Odottaa vastausta.) Miksi et sano!

AUNE (hymyillen). Ei minulta ole kysyttykään.

KOLKKO (päättäävästi). Kuules tyttö! Sinut minä otan. Sinä olet minun maatani — minun kylkiluustani. (Puhelin soi. Tyytymättömänä.) No, mikä siellä nyt kilisee?

AUNE (nauraa). Se pelästyti teitä. (Nousee.) »Asioissa» pitää aina kysyä toisenkin mielipidettä. (Hirvola tulee oikealta.)

AUNE. Isä! Puhelin soi.

HIRVOLA (puhelimeen). Halloo! — Sähkösanoma! Tuokaa heti tänne! (Iloisena toisille.) Nyt se on tullut! (Rouva tulee oikealta. Hirvola riemuitsevana.) Kuuletko, Alma! Nyt se on tullut!

ROUVA. Mikä?

HIRVOLA. Koskisähkösanoma! — Ajatelkaas tätä onnea! Ajatteles, Kolkko!

KOLKKO (kuivasti). Tuli liian aikaisin.

HIRVOLA (ihmetellen). Kuinka niin?

KOLKKO (viittaa Aunea). Jäi vähän kesken —

HIRVOLA. No, sellaiseen on aina aikaa!

AUNE (veitikkamaisesti). Jäikö meiltä jotakin kesken?

KOLKKO (katsoo Aunea, nousee): No, ellei — (tyytyväisesti) — niin ei sitten —

HIRVOLA. Ajatelkaa tätä suurta tapausta! (Menee peräaukolle odottamaan.)

ROUVA (menee Aunen luo). Se pentu-rukka oli kuollut sinne nurkkaansa.

AUNE (herttaisesti). Minä tiesin sen jo äsknen, mutta en tahtonut sanoa sinulle.

HIRVOLA (ovella, viittaa kädellään). Antaa rakin kuolla! Mitäs siitä! Eihän sitä nyt enää tarvitakaan! (Astuu hetkeksi näkymättömiin, palaa heti, sähkösanoma kädessä, menee pöydän ääreen.) Tässä se on! Tässä se on! (Aava kiihkoissaan.) Kohta näemme. (Lukee, hämmästyy, lukee uudelleen, huudahtaa heikosti, painaa vapaalla kädellään sydänalaansa, horjuu istumaan tuolille.)

ROUVA. Mitä se on?

AUNE (syöksyy isän luo). Mitä on tapahtunut?

KOLKKO (sieppaa sähkösanoman, joka on pudonnut pöydälle, lukee, heittää sanoman pöydälle). Norjalainen yhtiö — kosken ostaja — on tehnyt vararikon.

HIRVOLA (pää painuu käsivarrelle, pöydälle). Niin — niin —. (Rouva vaipuu toivottomana istumaan. Aune katselee ihmetellen ympärilleen.)

Väliverho.

KOLMAS NÄYTÖS.

Sama huone. Vähän myöhemmin.

HIRVOLA (häitäisesti). En. (Levollisemmin.) Taskukirjani olen kai hukannut jonnekin. (Menee hitaasti sohvaan istumaan.)

AUNE (seuraa häntä katseellaan). Äiti kertoi minulle tuon koskikaupan.

Tuliko siinä niin suuri vahinko, ettei sitä voi millään auttaa?

HIRVOLA (hitaasti). Hän on ainoa, joka voisi pelastaa —

AUNE. No?

HIRVOLA. Mutta hän tekee sen vain yhdellä ehdolla.

AUNE. Millä?

HIRVOLA (heikolla toivolla). Että sinä menet hänen kanssaan naimisiin —

AUNE (halveksien). Vai niin — hän maksaisi jotakin — vaimostaan.

HIRVOLA. Onko se ihan mahdotonta? (Pyytäen.) Etkö sinä voisi suostua häneen?

AUNE. No, mutta — hyvä isä — tahtoisitko sinä antaa minut hänelle?

HIRVOLA (epävarmasti). Minähän — minä vain —

AUNE. Minä suostuin laskemaan hänen kanssaan viatonta pilaa — (vähän hermostuneesti) — ja sekin oli ehkä paha — mutta en minä sen enempää voi. Tiedäthän, että minä rakastan Marttia.

HIRVOLA (hypähtää ylös, kähisten vihasta). Tietysti rakastat — tietysti et voi — ei kukaan voi mitään — minun vain pitää vooda — ei kukaan välitä häpeästä, joka kolkuttaa ovelle — ei kukaan —

AUNE (nousee). Kaikkiin meihin tämä koskee — mutta ellei asemaa voi pelastaa rehellisesti, niin — tee sitten vararikko! Kerranko sellaista sattuu! Ainoastaan epärehellisyys olisi —

HIRVOLA (tuijottaa Auneen). Mitä se olisi? Mitä se olisi?

AUNE (lempeästi). Sinä kai parhaiten tiedät, mitä liikemiehelle merkitsee epärehellisyys —

HIRVOLA (huutaen käheästi). Minä tiedän parhaiten — että sinä et tiedä mitään — et yhtään mitään. (Menee kiivaasti perälle. Aune on seurannut kummastelevalla katseella isäänsä, sivelee otsansa ja istuu ihmeissään. Majaniemi avaa kiireesti ulko-oven, heittää nopealla liikkeellä päällysvaatteensa eteiseen ja tulee sisään.)

AUNE (hypähtää ylös, menee iloisena vastaan). No, vihdoinkin tulit!

Olen sinua niin kauheasti odottanut. — Miksi tulit ulkotietä?

MAJANIEMI (hengästyneenä). Juoksin suoraan kärrystä. Olen kiirehtinyt hengen edestä —

AUNE (ihmetellen). No?

MAJANIEMI. Onko mitään tapahtunut?

AUNE. Tule nyt istumaan! Onhan täällä —

MAJANIEMI (häitäisesti). Kuule! Missä se lääke on?

AUNE. Mikä lääke?

MAJANIEMI. Lääke, jonka annoin äidillesi! Minulla on ollut kauhea tuska — ettei se joutuisi vieraisiin käsiin — minulla oli syytä pelätä —

AUNE (ottaa äkkiä päästään kiinni, tuijottaa). Jumala!

MAJANIEMI (pelästyen). No?

AUNE (runs quickly to the sewing table, pulls open the box, looks for nervously, in pain). Lord forbid! (Finds a bottle of poison, sinks into a sit powerless, relieved.) Here! Here it is!

MAJANIEMI (goes quickly to take the bottle, checks it satisfied). All right—all right! (Puts the bottle in his pocket.) It was happiness. (Goes to Aune, strokes her head.) What? You're shaking "Aune, dear—(lifts her) —come here to the sofa—there is no longer there is nothing to fear — there is no danger anymore because of this —

AUNE (sitting on the couch). I was frightened—when—you so fiercely you asked.

MAJANIEMI (sitting next to Aune). Forgive me—it was stupid—that I didn't think —

AUNE. It doesn't matter—and I'm not the only one, of course—

MAJANIEMI. You had other reasons to be scared. Was it?

AUNE (silent). I think Dad got that bottle just now, even though I didn't realize it at the time. Now only when you asked —

MAJANIEMI. I guessed it.

AUNE. From where?

MAJANIEMI (procrastinating). Your father must have asked me for deadly poison "For the dog—but I didn't give it—"

AUNE (lighter). The puppy is already dead.

MAJANIEMI. Hm!

AUNE (almost happily). Or for that, the father —

MAJANIEMI (wiping his hair). Yes — for that — of course. (With a lively turn.) But I thought — if any accident — if it were would fall into the wrong hands —

AUNE (sadly). An accident has happened here.

MAJANIEMI. Well?

AUNE. My father has suffered great losses—I guess his position is hopeless.

MAJANIEMI. When is this —?

AUNE. Recently, there was an electrical report about the bankruptcy of a large business. I guess it It knocks down even the father.

MAJANIEMI (leans on the table with his head resting on his hand). Oh yes! (Mutters.) So my fear was not unfounded.

AUNE. What fear?

MAJANIEMI (briskly trying to make corrections). On the way — my fear — or I had a hunch that something had happened.

AUNE (nervously fiddling with her handkerchief, bitterly). So — something — yes. Unfortunate for the whole family, but very much for me.

MAJANIEMI. For you? Why choose you?

AUNE (fighting crying). Hm!

MAJANIEMI (sweetly). Aune — dear — (takes Aune by the hand) — don't That kind of grieve! (Happily.) We are young and happy — we will I'm doing just fine—and we're even helping mom and dad.

AUNE (difficult). Are you not disappointed—and—despise—"'

MAJANIEMI (briskly). What contempt is there if an honest The businessman finds himself in a disadvantageous position! Luck is sometimes wrong — what I'm okay with that!

AUNE (timidly). But at least you're disappointed —?

MAJANIEMI (cheerfully). Disappointed? (Takes Aune's head and looks at eyes.) Am I disappointed? Your relationship? (Shakes gently Aune's head.) II! Right?

AUNE (puts her head on Majaniemi's shoulder). Dear Martti!

MAJANIEMI (stroking his head). Like that — just like that! (Kisses.)

BLEAK (coming from outside, stopping at the door). Hello, hello!

MAJANIEMI (rises slowly; funny). Hello, hello!

GLOOMY. What is it?

MAJANIEMI (laughs). I just replied. I thought you guys like that You greeted me.

BLEAK (comes closer). But I thought that Dr. —

MAJANIEMI. Yes--I am a doctor--but who are you?

BLEAK (dissatisfied). I am Kolkko —

MAJANIEMI (smiling). Find fun company — it can soften character —

BLEAK (angry). My name is Kolkko!

MAJANIEMI. Vai niin! Anteeksi! — Noo — eihän nimi aina tulkitse sielun tilaa.

KOLKKO (katsoo pitkään Majaniemeä, rupeaa sitten leveästi nauramaan). Mainiota! Sukkeluus on kyllä paljon käytetty — mutta eihän se ole sen vika, joka on myöhään syntynyt. (Viekkaasti hymyillen.) Oletteko hyvä ja poistutte hetkeksi. — Joskus toiste meillä voi olla hyvinkin lystiä, nyt ei ole aikaa —

MAJANIEMI. Miksi minä poistuisin?

KOLKKO (iskee silmää). Naimisiin aikovilla on aina yhtä ja toista —

MAJANIEMI. Mitä?

AUNE (hypähtää ylös). Mutta — herra Kolkko!

KOLKKO (nauraen Majaniemelle). Aune ei ole vielä tottunut sinuttelemaan minua.

MAJANIEMI (kyllästyneenä). Aune! Mitä tämä loru merkitsee?

AUNE (loukkaantuneena). Se merkitsee sitä, että herra Kolkko on kosinut minua — ja että hän nyt sulhaseni läsnäollessa saa kieltävän vastauksen — koska ei ole sitä ennen ymmärtänyt. (Rouva tulee oikealta. Aune läheee sohvalta pöydän editse.) Pyydän, ettette enää vaivaa itseänne tällä asialla!

KOLKKO (astuu askeleen, tiukasti). Huolimatta isänne kukistumisesta?

AUNE. Vaikka mitä tapahtuisi, en minä huoli teistä. Tule, Martti!

(Läheee perälle, sanoo jonkun sanan äidille.)

MAJANIEMI (kumartaa ivallisesti Kolkolle). Näkemiin! Toisella kerralla meillä voi olla hyvinkin lystiä. Nyt minulla ei ole aikaa. (Menee Aunen kanssa oikealle. Kolkko rypistää kulmiaan, huulet puristettuina, ottaa tupakan ja istuu pöydän ääreen.)

ROUVA (tulee hitaasti ompelupöydän ääreen, surullisena ja toivottomana). Pyytäisin — ettette ole loukkaantunut — tyttäreni sanoista — tai käytöksestä.

KOLKKO (vilkaisee rouvaa). Hm! — Tiedättekö miehenneasioista?

ROUVA. Tiedän.

KOLKKO. Myösken petoksista — vääreennyksistä ja kavalluksista?

ROUVA (hiljaa, pään painuessa). Tiedän.

KOLKKO (tiukasti). Ja tietääkö Aunekin?

ROUVA. Ei.

KOLKKO (hämmästyneenä). Ei? — No, mutta sanokaa se hänelle!

ROUVA (pudistaa hiljaan päättäään). Ei hän sentähden muuttaisi mielipidettäään.

KOLKKO. Mutta sepä vasta ihme!

ROUVA. Ehkä — kaikkein vähimmin silloin.

KOLKKO (ihmetellen). Ei tahtoisi pelastaa isäänsä?

ROUVA.(jäykästi). En usko, että hän omalla onnellaan pelastaisi — sellaista isää.

KOLKKO (nousee). Joka tapauksessa on häneltä kysyttävä — hännelle sanottava —

ROUVA (matalalla, pyytävällä äänellä). Mutta te voisitte pelastaa tämän kauhean aseman — torjua onnettomuuden —

KOLKKO. Minä?

ROUVA (kiihkeästi). Te olette pankintarkastaja — olette rikas — auttakaa te meitä!

KOLKKO. Ilman Aunea?

ROUVA. Niin — no minkä sille voi — eihän tunteita voi pakottaa — eihän voi vaatia, että nuori tyttö uhrautuu eliniükseen — sellaiseen ei meidän valtamme ulotu — mutta teidän valtanne ulottuu hyvin helposti — te voitte sanallanne ja lainalla —

KOLKKO (katsoo kylmästi). Oletteko te hullu!

ROUVA.(tyrehtyy, ottaa päästään, nojaa toisella kädellään pöytään).

Niin — kai se on hullua — nähtävästi —

KOLKKO (kylmästi hymyillen). Rupeaisin muka heittämään suuria summia hunningolle — ilman syttä — ilman korvausta — saadakseni ehkä hyväntekeväisen ihmisen — narrin nimen! — Kiitän kunniasta! (Miettien.) Mutta — jos tahdotte yrittää — hm! — siihen suostun — kutsukaa Aune tänne — ja pelataan selvää peliä! Minä pidän hänestä ja olen saanut päähäni — noh, lyhyesti — hänestä on syttä maksaa lunnaat. Tahdotteko?

ROUVA (tiedottomasti). En tiedä —

KOLKKO (ratkaisevasti). Me kysymme häneltä. Hän sen tietää. Kutsukaa Aune tänne!

ROUVA. Auneko?

KOLKKO. Niin. Kutsukaa tänne!

ROUVA (kuin unessa). Kyllä — kyllä. (Menee hitaasti oikealle ovelle, huutaa.) Pyytäkää Aunea tänne! (Palaa entiselle paikalleen, istuu pää käsissä.)

KOLKKO (melkein itsekseen). Taitavasti menetellen voidaan — luultavasti — päästä pulasta vähilläkin uhrauksilla. (Kävelee perälle.)

AUNE (tulee oikealta). Äiti! Sinäkö kutsuit? (Huomaa Kolkon, tyytymättömästi). No?

KOLKKO. Ehkä Aune kuuntelisi hetken —

AUNE (menee äidin luo). Äiti!

KOLKKO (tulee lähemmäs). Me tiedämme, että isäsi asiat ovat auttamattomasti hukassa.

AUNE (kääntyy kylmästi ja arvokkaasti Kolkoon päin). Me tiedämme sen — ja se —

KOLKKO. Odotahan! — Pankin asiat ovat niin sotkuiset, ettei isäsi voi niitä selvittää — ilman apua. Hän on tehnyt —

ROUVA (tuskassa). Ei — ei!

AUNE (vihassa). Mitä tuo mies meitä kiusaa — jos kerran sinä et tahdo —

KOLKKO. Äitisi tahtoo, että sinä saat kuulla totuuden.

AUNE. Mitä nyt vielä? Äiti?

ROUVA (heikosti). Minä en voi sanoa. Kuuntele häntä!

KOLKKO. Jos tulet vaimokseni, niin minä pelastan isäsi —

AUNE (halveksien). Vararikostako?

KOLKKO. Niin — ja vankeudesta.

AUNE (hämmästyen). Mitä? Äiti! Eihän? (Rouva nyyhkyttää hiljaa. Aune kauhistuneena.) Mitä on tapahtunut? Mitä isä on tehnyt?

KOLKKO. Väärentänyt ja kavaltanut.

AUNE (tuijottaa Kolkoa suurin silmin). Pankin varojako — niinkö?

KOLKKO. Niin. — Sinun tähtesi minä uhraan tarvittavat summat — ja pelastan isäsi — jos suostut. Niin me äitisi kanssa päätimme. (Rouva purskahtaa äänekkäaseen itkuun.) Ajattele äitisi surua — ja isäsi häpeätä —

AUNE (yhä tuijottaen eteensä, pyyhkii otsaansa). Häpeätä —

KOLKKO. Tietysti häpeätä. Heti kun minä täältä lähden — tullaan hänet vangitsemaan. Mutta jos lupaudut naimisiin —

AUNE (vavahtaa ja katsoo harhaillen ympärilleen). Naimisiin —

KOLKKO. Niin. Kaikki käy silloin aivan mainiosti. Minä järjestän asiat.

AUNE (hiljaan valittaen). En koskaan — en koskaan — minä en koskaan mene naimisiin!
(Purskahtaa itkemään ja syöksyy oikealle.)

ROUVA (on kuivannut kyyneleensä ja noussut hitaasti). Ei olisi pitänyt — ehkä ei olisi pitänyt hänen sanoa —

KOLKKO (yrmeästi). Tietysti! Tämä oli minulle vältämätöntä. Asia oli ajettava loppuun. — Ja hänen myöskin.

ROUVA (valittaen). Hänelle se oli kauheata.

KOLKKO (naurahtaa pilkallisesti). Tuntia aikaisemmin tai myöhemmin — mikä ero siinä on. — Paha — jos on tullakseen — tulkoon heti! Sitä pikemmin siitä pääsee.

ROUVA (harkitsemattomalla ja tuskaisella kiihkolla). Mutta tästä ei pääse. Jos me muut pääsemme, niin Aune ei pääse — armahtakaa häntä, jos häntä rakastatte. Hän on minun ainoina onneni — se sortuu nyt — jotakin tavatonta täytyy tapahtua — muuten se sortuu. Lainatkaa Otolle — järjestäkää asia — sanoitte, että se on teille niin helppoa. (Panee kätensä ristiin ja astuu askeleen Kolkko kohti.) Minä rukoilen teitä — me ponnistelemme sitten yötä päivää — minä rukoilen —

KOLKKO (on kylmänä katsellut rouvan tuskaa). Tiedättekö mitä?

ROUVA. En. Sanokaa — sanokaa —

BLEAK (with contempt). Only fools do — (a small hint with his hand to the lady) — useless deeds. (Goes quickly through the back door. The lady wrings her hands, not knowing what to do, walks to the back. Hirvola comes slowly, thoughtfully, stops on the middle floor, his gaze hurts the sewing table, stares for a moment, then intends to go to it, but stops when he hears someone moving in the room, turns. The lady comes from the back.)

HIRVOLA. Wasn't Kolkko here?

MADAM. Was it?

HIRVOLA. Where did he go?

MADAM. I don't know.

HIRVOLA (uneasily). Will he be back soon?

MADAM. He won't come.

HIRVOLA. No? But Aune promised —

LADY (leans on the table). That thing is exhausted.

HIRVOLA (excitedly). How? In what way?

MADAM. Kolkko will not return.

HIRVOLA (horrified). No — burns?

MADAM. Nope.

HIRVOLA (Terrified, raises his hands like a drowning man, groping for air, hoarse). So — that is —
(Rushes to the sewing table, tears open the box, begins to search.)

LADY (suddenly suspects What Hirvola is looking for, crying) Otto! (Rushes to prevent.) What are you looking for?

HIRVOLA (in a raging, hoarse voice). Away! Let me be!

LADY (catches Hirvola). No—no! You're looking for poison—

HIRVOLA (fighting). Shut up! Let me go!

MADAM. Help! — Help!

HIRVOLA (furiously). Shut up — or I'll kill you! (Takes the lady by the hand and pushes her to the table.) Shut up — can you hear me!

LADY (staggers to the chair). For God's sake! (Hirvola rushes to the box and throws the contents on the floor.)

MADAM. (stares motionless at Hirvola's work; when he sees that Hirvola can't find him, he sighs with relief). Ooh!

HIRVOLA (stops at work, looks at the lady). Where is it?

LADY (awkwardly). I don't know.

HIRVOLA (rushes to the lady, shouts). Where is it?

MAJANIEMI (comes quickly on the right). What's here?

HIRVOLA (unheard). Tell me at once—where is it!

MAJANIEMI (Behind Hirvola). What? (Hirvola turns around in surprise.)

LADY (pointing to the desk drawer). That — that —

MAJANIEMI (looks, understands). Oh yes.

HIRVOLA (in anger). What's up with you! What do you have to do here?

MAJANIEMI (calmly). Nothing—but I heard here. A cry for help—

HIRVOLA. Why are you listening?

MAJANIEMI. Maybe it was lucky that I heard. I tried to get to Aune — but Aune has locked herself in her room and won't open —

HIRVOLA (furious). Chatter! Go on your ways!

LADY (rises). Nope! I'll go with you.

HIRVOLA (turning, grabbing the lady's hand fiercely). No! Give it to me!

LADY (more calmly). I don't.

MAJANIEMI. What you demand—I have.

HIRVOLA (sluggishly, slowly turns to Majaniemi). On you?

MAJANIEMI. Yes. I, I took possession of the bottle — to prevent it from falling into — the wrong hands.

HIRVOLA (manlessly). You suspected — I guess — even then?

MAJANIEMI. Yes..

HIRVOLA (quietly and timidly). If you marry Aune — then save me now —

MAJANIEMI. How could I?

HIRVOLA (with a little hope). If I tell you the truth — well, I I'll be frank. There are counterfeits in the cash register — money is missing —

MAJANIEMI. Ooh!

HIRVOLA. I have no other way — please help me! Give me That bottle!

MAJANIEMI (seriously). You know that you are asking for the absolutely impossible matter. .

HIRVOLA (losing hope, praying). No one will know—"

MAJANIEMI (sternly). No, no! Pointless talk! (Comfortingly.) Be reasonable! The world doesn't end here.

HIRVOLA (looks around, wandering around, as if looking for help). It doesn't end — The world — (Goes slowly, with a slump in the back.)

LADY (has been watching her departure nervously, passionately). He or she may to do something for themselves in the office!

MAJANIEMI (slowly). No, you can't.

MADAM. Yes — yes! He has a pistol there.

MAJANIEMI. No, it is not. I just went there and asked to hide it.

LADY (sits distracted). Thank you! — And thank you for your kindness—toward us unfortunates—

MAJANIEMI (sweetly). Of course I do anyway — but you know, and especially for Aune's sake —

MADAM. (timidly). Hasn't this incident changed your mind? —
(Cannot continue.)

MAJANIEMI. In what way?

MADAM. Regarding Aune — I mean —

MAJANIEMI (cheerfully and comfortingly). Nope. On the contrary! Now it's All the more reason — I mean, you need more support now. Aune hasn't broken anything...

LADY (holding out her hand). Thank you—my only happiness—Aunen For example! (Loud talk can be heard from the back. The lady jumps up.) What is it?

MAJANIEMI (listening). I'll watch. (Hurries through the back door. The lady is standing still, listening with wide eyes.)

AUNE (comes from the right, serious, weeping and pale). Are you alone?

LADY (refers to be quiet). Sss!

AUNE. What now?

MADAM. Can't you hear?

AUNE (listening). No. I can't hear anything.

LADY (calming down). It quieted down. I can't hear anymore either.

AUNE (wondering). So what did you hear?

MADAM. Noise from the office. "The doctor went there. "Think about it—what kind of A man of heart—he will not forsake us in our calamity.

AUNE (goes to the sewing table in her thoughts). Hm!

MAJANIEMI (comes to the back door). There are authorities there — and —
(Interrupts when he notices Aune.)

MADAM. They—imprisoned him—"?

MAJANIEMI (sadly). So they imprisoned. (You can hear a loud Closing the door.) Now they locked that door.

MADAM. The end! The end! —

MAJANIEMI (rushes to Aune). Aune! Dear Aune!

AUNE (dodges and gently pushes away). No, no!

MAJANIEMI. What?

LADY (stares at Aune). Aune!

AUNE (laboriously and intermittently). I can't stain—you—and—" I can't make you — miserable —

MAJANIEMI (gently). You're agitated and sick. After all, I love you—and you love—

AUNE. No, no!

MAJANIEMI (astonished). No?

AUNE. I can't—oh—forget me forever!

LADY (breathes hard). Yes, you can—under my responsibility—

AUNE. No, Mom! I never—can get married. I have The inheritance of dishonesty—from the father—therefore I cannot—impossible. — Even Martti understands that I can't —

LADY (leans herself on the table, quietly and with her eyes closed). *You can* — because "My husband is not—your father.

MAJANIEMI (stands for a moment in amazement, looks at both of them, brightens, quickly goes to the lady, kisses her hand, quietly). Dear — Golden "*Mom!*" — Such a confession is — is —

AUNE (stands motionless, puts her hands over her ears). No, no! It is the victim — that is — it is —. Mother has invented it—no, no, mother, don't deceive— it is —

LADY (without moving or opening her eyes). It's — true. My My husband is not your father.

AUNE (plunges on her knees next to her mother, exclaiming). Mom—dear mom!

LADY (pulls Aune into her arms, silently, barely audible). Of course you You stayed with me — I saved you — you, you — (Kisses on the forehead, then looks over Aune's head prayerfully at Majaniemi.) For Aune's sake —

MAJANIEMI. Yes—yes—. (Extends his hand to Aune.) Aune — mine — our Aune —! (Aune, without raising her head, stretches out her hand Majaniemi. Majaniemi kisses Aune's hand.)

Partition curtain.

END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK VICTIM ***